

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นการศึกษาเรื่องการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนโดยการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามมาตรา 257(2) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ในวิทยานิพนธ์นี้ผู้เขียนมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามมาตรา 257 (2) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ซึ่งบัญญัติว่าคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญในกรณีที่เห็นชอบตามที่ผู้ร้องเรียนว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ โดยที่รัฐธรรมนูญได้เพิ่มบทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการทำหน้าที่คุ้มครองสิทธิมนุษยชนในการตรวจสอบอำนาจรัฐในการออกกฎหมายที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญโดยที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องให้ความเห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่มีผู้ร้องเรียนนั้นกระทบต่อสิทธิมนุษยชนอย่างไร เนื่องจากกฎหมายที่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลมีผลกระทบต่อสิทธิมนุษยชนทั้งสิ้น แต่ในปัจจุบันยังไม่มีหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติใช้พิจารณาว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กระทบต่อสิทธิมนุษยชนตามความหมายในมาตรา 257 (2) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 นั้น มีขอบเขตหรือเส้นแบ่งระหว่างบทบัญญัติแห่งกฎหมายกับขอบเขตของหลักสิทธิมนุษยชนแค่ไหนเพียงใด ทั้งนี้เพื่อนำผลการศึกษาเสนอแนะแนวทางในการจัดทำหลักเกณฑ์ในการพิจารณาชี้วัดระหว่างขอบเขตความเหมาะสมของบทบัญญัติแห่งกฎหมายกับหลักสิทธิมนุษยชนและรวมถึงความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายต่อไป

จากการศึกษาพบว่าในการใช้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามมาตรา 257 (2) ของรัฐธรรมนูญมีเงื่อนไขที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้กล่าวคือ (1) ต้องมีผู้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดกระทบต่อสิทธิมนุษยชน และมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ (2) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นชอบตามที่มีการร้องเรียนดังกล่าว โดยผู้ที่มีสิทธิร้องเรียนต้องเป็นบุคคลผู้มีส่วนได้เสียหรือได้รับผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ อีกทั้งต้องเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยตรงต่อบุคคลนั้นและผลกระทบยังคงมีอยู่ในขณะที่ยื่นคำร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน

แห่งชาติ เพื่อขอให้เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ นอกจากนั้นบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวจะต้องมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญด้วย เช่น เนื้อหาของบทบัญญัติแห่งกฎหมาย กระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพ หรือมุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใด บุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจงหรือขัดต่อหลักความเสมอภาคตามที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงจะมีอำนาจเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อขอให้วินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่

การพิจารณาวินิจฉัยว่าขอบเขตของกฎหมายใดจะกระทบต่อสิทธิมนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือไม่นั้น มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่า จะต้องเป็นไปเพื่อการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะแต่จะต้องไม่กระทบกระเทือนต่อประชาชนส่วนน้อยถึงขั้นร้ายแรง โดยใช้หลักความเสมอภาคและหลักของความได้สัดส่วนหรือหลักพอสมควรแก่เหตุ อันประกอบด้วย หลักการย่อย 3 ประการ คือ หลักความสัมฤทธิ์ผลหรือหลักความเหมาะสม หลักความจำเป็นและ หลักความได้สัดส่วนในความหมายอย่างแคบ มาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาทั้งในเรื่องที่กฎหมาย กระทบต่อสิทธิมนุษยชนและปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย

วิทยานิพนธ์นี้นอกจากจะสะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นดังกล่าวแล้ว ผู้เขียนยังได้เสนอแนะแนวทางการจัดทำระเบียบหลักเกณฑ์การพิจารณาเรื่องที่มีผู้ร้องเรียนตามมาตรา 257 (2) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ด้วย เพื่อเป็นแนวทางดำเนินการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ